Lietas arhīva Nr. AA43-0065-25/11
ECLI:LV:ADAT:2025:0212.A420223922.22.S

Administratīvā apgabaltiesa
SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Rīgā 2025.gada 12.februārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā: tiesnesis referents Agris Dreimanis, tiesneses Karina Krastiņa un Una Mihailova

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/, /pers. B/, /pers. C/, /pers. D/, /pers. E/, /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/ un biedrības „/nosaukums/" pieteikumu par Ogres novada pašvaldības domes 2022.gada 16.jūnija lēmuma Nr.13, 18.§ atcelšanu, sakarā ar /pers. A/, /pers. B/, /pers. D/, /pers. E/, /pers. G/, /pers. H/ un biedrības /nosaukums/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2023.gada 1.septembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Trešā persona SIA „Granāti Pluss" vērsās Ogres novada pašvaldībā, lai saņemtu akceptu paredzētajai darbībai – dolomīta un smilts ieguvei un to produkcijas ražošanai dolomīta un smilts atradnē „Granāti", kas atrodas nekustamā īpašuma „/nosaukums B/", Tīnūžu pagastā, Ogres novadā, kadastra Nr./numurs A/, sastāvā esošajā zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu /numurs B/.

Ogres novada pašvaldības dome (turpmāk – dome) ar 2022.gada 28.aprīļa lēmumu Nr.9, 8.§ atteica akceptēt paredzēto darbību, galvenokārt iebilstot pret spridzināšanas metodes izmantošanu dolomīta ieguvē. Trešā persona veica izmaiņas paredzētajā darbībā, atsakoties no spridzināšanas metodes izmantošanas, kā arī piedāvāja iemaksāt finanšu nodrošinājumu, ar kuru dome varētu segt zaudējumus apkārtnes iedzīvotājiem, ja tādi tiktu nodarīti atradnes darbības rezultātā.

[2] Atkārtoti izskatījusi jautājumu, dome ar 2022.gada 16.jūnija lēmumu Nr.13, 18.§ (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) atcēla 2022.gada 28.aprīļa lēmumu Nr.9, 8.§ un akceptēja paredzēto darbību ar šādiem nosacījumiem:

1) nepielietot spridzināšanas metodi;

2) pirms derīgo izrakteņu ieguves izstrādāt un saskaņot ar pašvaldību pazemes ūdens režīma un paredzētās darbības ietekmes zonā esošo viensētu ūdensapgādes monitoringa programmu, nosakot tajā paredzētās darbības ietekmes zonu, iekļaujot tajā rīcības plānu paredzētās darbības ietekmes zonā esošo viensētu ūdensapgādes nodrošināšanai, tostarp paredzot rīcības plānu efektīvai abpusējai komunikācijai ar iedzīvotājiem un domi, nosakot ūdensapgādes traucējumu konstatēšanas kārtību un kritērijus;

3) pirms paredzētās darbības uzsākšanas noslēgt ar pašvaldību līgumu, kas paredz drošības naudas iemaksu par paredzētās darbības rezultātā radīto ūdensapgādes traucējumu novēršanu un ūdensapgādes nodrošināšanu;

4) pirms paredzētās darbības uzsākšanas noslēgt ar pašvaldību līgumu par derīgo izrakteņu transportēšanas ceļiem un kārtību, kādā notiks to uzturēšana un atjaunošana, paredzot risinājumus derīgo izrakteņu transportēšanas negatīvās ietekmes mazināšanai uz tuvumā esošo dzīvojamo apbūvi;

5) paredzēto darbību, tai skaitā derīgo izrakteņu transportēšanu, īstenot tikai darba dienās laikā no plkst.08.00 līdz 18.00; minētais ierobežojums nav attiecināms uz ūdens atsūknēšanai izmantojamo sūkni un ar to saistītajām iekārtām, ievērojot noteikumu, ka tiks izmantots elektriskais sūknis, neizmantojot dīzeļdegvielas ģeneratoru, un iekārtas radītais trokšņa līmenis nepārsniegs normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības;

6) ekranēt paredzētās darbības teritoriju ar apzaļumotu aizsargvalni, koku un krūmu apstādījumu joslu, attiecīgos risinājumus vizualizējot un saskaņojot ar domes būvvaldi.

Pārsūdzētā lēmuma pamatojumā norādīts, ka, atkārtoti izvērtējot paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu (turpmāk – novērtējuma ziņojums), paustos sabiedrības viedokļus, institūciju atzinumus un ņemot vērā trešās personas paustās apņemšanās, atzīstams, ka paredzētās darbības īstenošanā, ja netiks pielietota spridzināšanas metode un tiks izpildīti Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk – birojs) 2022.gada 22.marta atzinumā Nr.5-04/3/2022 par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu (turpmāk – biroja atzinums) izvirzītie nosacījumi, tiks līdzsvaroti ekonomiskie, vides un sociālie aspekti. Vienlaikus ir lietderīga līguma noslēgšana ar trešo personu, paredzot noteikumu, ka gadījumā, ja trešā persona nenodrošina atradnes darbības rezultātā pārtrauktās ūdensapgādes atjaunošanu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, minētās darbības veiks dome, izmantojot trešās personas iemaksātu drošības naudu. Paredzētajai darbībai izvirzītie nosacījumi samazinās negatīvo ietekmi uz tās skarto viensētu iedzīvotāju dzīves kvalitāti.

[3] Pieteicēji /pers. A/, /pers. B/, /pers. C/, /pers. D/, /pers. E/ un /pers. F/ vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu. Ar pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu tiesā vērsās arī /pers. G/ un /pers. H/. Tāpat pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu iesniedza biedrība /nosaukums/. Pēc minētajiem pieteikumiem ierosinātās lietas apvienotas vienā tiesvedībā.

Pieteikumi pamatoti ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Pārsūdzētais lēmums ir prettiesisks, jo novērtējuma ziņojums un biroja atzinums par to ir tikuši sagatavoti, izvērtējot tikai trešās personas sākotnēji piedāvāto spridzināšanas metodi dolomīta ieguvei, taču nav izvērtēta ar pārsūdzēto lēmumu akceptētā mehāniskās irdināšanas metode ar hidraulisko āmuru vai irdināšanas uzgali.

[3.2] Nepilna kilometra attālumā no plānotā karjera atrodas *Natura 2000* dabas parks „Ogres Zilie Kalni".

[3.3] Nav ievērots interešu saskaņotības princips, jo nav vērtēts, cik sekmīgi karjers iekļausies attiecīgajai teritorijai raksturīgajā ierasti klusajā vidē

– tuvu paredzētajam karjeram atrodas lauku viensētas, viesu nams, mājražotāji.

[3.4] Ar pārsūdzēto lēmumu nav līdzsvaroti ekonomiskie, vides un sociālie aspekti. Iedzīvotāju viedoklis nav ņemts vērā, nav izvērtēts samērīgums starp pašvaldības, trešās personas un sabiedrības interesēm. Iedzīvotāji neatbalsta paredzēto darbību – domē iesniegts 751 iedzīvotāja paraksts pret to.

[3.5] Iedzīvotāji ir pauduši bažas par paredzētās darbības negatīvo ietekmi uz pazemes ūdeņu režīma izmaiņām un viensētu ūdensapgādes traucējumiem. Pazeminot gruntsūdens līmeni paredzētās darbības veikšanas laikā, iedzīvotāju īpašumos kritīsies ūdens līmenis urbumos, akās un dīķos, taču nav zināms, cik lielā apjomā tas notiks un vai ūdens līmenis būs atjaunojams. Nav vērtēta apkārtnē jau esošo karjeru summārā ietekme uz apkārtējo vidi un gruntsūdens līmeņa pazemināšanos karjeru darbības zonās, nav vērtēta depresijas piltuves veidošanās un tās ietekme uz vidi.

[3.6] Iespējamie zaudējumi var būt daudz lielāki nekā pašvaldības no trešās personas pieprasītā drošības nauda 100 000 *euro*. Turklāt ūdens līmeņa krišanās gadījumā tieši iedzīvotājiem būs pienākums pierādīt, ka tas radies karjera darbības rezultātā. To pierādīt būs neiespējami, jo tuvumā ir vēl vairāki citi karjeri.

[3.7] Ir apstrīdama trešās personas finanšu kapacitāte, pieredze un reputācija.

[3.8] Dome nav vērtējusi paredzētās darbības būtisko ietekmi uz dabu.

[3.9] Dome nav izvērtējusi to, kā derīgo izrakteņu – grants, šķembu, smilts – iegūšana ietekmēs cita no zemes dzīlēm iegūstamā resursa – ūdens – iegūšanu. Tāpat nav skatīts jautājums par paredzamās darbības laikā Urgas upītē faktiski novadāmā ūdens daudzuma ietekmi uz Mazās Juglas, kuras baseinā ietilpst Urgas upīte, ekosistēmu.

[4] Administratīvā rajona tiesa ar 2023.gada 1.septembra spriedumu noraidīja pieteikumu, spriedumu pamatojot ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Paredzēto darbību plānots īstenot teritorijā, kurā to pieļauj lietā piemērojamie Ikšķiles novada domes 2021.gada 27.janvāra saistošie noteikumi Nr.2/2021 „Ikšķiles novada teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi un grafiskā daļa" (turpmāk – Apbūves noteikumi). Jautājumi par derīgo izrakteņu ieguves vispārīgo ietekmju kaitīgo raksturu, ietekmi uz iedzīvotāju dzīves kvalitāti un veselību jau ir izsvērti un dažādās intereses ir samērotas teritorijas plānošanas procesā. Tāpēc par kļūdainu atzīstams pieteicēju uzskats, ka derīgo izrakteņu ieguve konkrētā vietā iedzīvotāju iebildumu dēļ vispār nebūtu akceptējama.

[4.2] Pieteicēji uzsvēruši, ka novērtējuma ziņojumā un biroja atzinumā ir tikusi izvērtēta tikai sākotnēji piedāvātā spridzināšanas metode, taču nav tikusi izvērtēta mehāniskās irdināšanas metode ar hidraulisko āmuru vai irdināšanas uzgali. Tomēr lietā redzams, ka trešā persona atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu" (turpmāk – Novērtējuma likums) 3.[2] panta pirmās daļas 3.punktam un 6.panta otrajai daļai pieteica Valsts vides dienestā (turpmāk – dienests) sākotnējā izvērtējuma veikšanai izmaiņas paredzētajā darbībā un ar dienesta 2022.gada 12.oktobra lēmumu Nr.AP22SI0199 tika nolemts nepiemērot jaunu ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru. Tādējādi izmaiņas paredzētajā darbībā, kas attiecas uz atteikšanos no spridzināšanas metodes izmantošanas, ir novērtētas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Turklāt atbilstoši vides konsultāciju uzņēmuma SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" (turpmāk – uzņēmums *ELLE*) 2022.gada 9.septembra atzinumam, izmantojot mehāniskās irdināšanas metodi, tiks ievēroti Ministru kabineta 2009.gada 3.septembra noteikumos Nr.1290 „Noteikumi par gaisa kvalitāti" paredzētie gaisa kvalitātes normatīvi.

Tāpat atbilstoši uzņēmuma *ELLE* 2022.gada 30.septembra atzinumam paredzētās darbības īstenošana, izmantojot mehāniskās irdināšanas metodi, neradīs jaunus Ministru kabineta 2014.gada 7.janvāra noteikumos Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr.16) noteikto trokšņa robežlielumu pārsniegumus un nepasliktinās esošo situāciju dzīvojamās apbūves teritorijās, kurās esošais trokšņa līmenis raksturojams kā augsts. Vienlaikus minētajā atzinumā norādīts, ka derīgo izrakteņu ieguves un saražotās produkcijas transportēšanas laikā ir iespējami neregulāri trokšņa līmeņa paaugstinājumi, tādēļ iedzīvotāju sūdzību gadījumā ieteicams izvērtēt traucējošā trokšņa cēloņus (veikt mērījumus) un nepieciešamības gadījumā paredzēt papildu pasākumus ietekmes mazināšanai.

Minētajā atzinumā gan ir pieļauta pārrakstīšanās kļūda, kā galvenās troksni radošās iekārtas norādot rotora tipa drupinātāju un šķirotāju. Tomēr, pārbaudot novērtējuma ziņojuma 35.pielikumu „Trokšņa modeļa ievades datu paskaidrojums", konstatējams, ka, vērtējot trokšņa ietekmes, kā trokšņa avots faktiski ir tikusi vērtēta atbilstošā iekārta – hidrauliskais āmurs.

[4.3] Pieteicēji vērsuši uzmanību uz to, ka uzņēmuma *ELLE* atzinumā, veicot trokšņa novērtējumu, izmantoti blakus esošo karjeru pēdējo piecu gadu ieguves apjomu faktiskie dati. Pieteicēju ieskatā būtu jāņem vērā karjeru operatoru paziņotā plānotā gada maksimālā ieguve.

No novērtējuma ziņojuma 11.pielikuma konstatējams, ka uzņēmums *ELLE* bija konsultējies ar dienestu un biroju, citstarp lūdzot norādīt, kā būtu labāk veicama summāro ietekmju izvērtēšana pieejamās informācijas trūkuma dēļ par citām atradnēm (informācija tika saņemta tikai no atradnes „Kaparāmuri" operatora). Birojs atzinis par konkrētajiem apstākļiem pieņemamu pieeju, ka darbības apjoms blakus atradnēs pielīdzināms lielākajam derīgo izrakteņu ieguves apjomam pēdējos piecos gados, par kuriem ir pieejami atskaites dati.

Tādējādi nav konstatējams, ka uzņēmums *ELLE* būtu izmantojis selektīvu pieeju trokšņu emisijas un modelēšanas datiem. Pieteicēju viedoklis, ka konkrētajā gadījumā būtu jāņem vērā karjeru operatoru paziņotā plānotā gada maksimālā ieguve, nepamato uzņēmuma *ELLE* izmantoto datu nepareizību.

[4.4] Pieteicēji izteikuši iebildumus, ka novērtējuma ziņojumā nav veikti faktiski esošā trokšņa līmeņa mērījumi, bet izmantoti tikai VAS „Latvijas Valsts ceļi" satiksmes intensitātes statistikas dati. Saskaņā ar noteikumu Nr.16 1.pielikuma 9.punktu vides trokšņa prognozei izmanto tikai aprēķina metodes (kas norādītas šo noteikumu 5.pielikumā). Tā kā novērtējuma ziņojums sabiedriskajai apspriešanai tika nodots 2020.gadā, ir pamatoti, ka tajā tika izmantoti uz to brīdi aktuālākie ceļu satiksmes intensitātes statistikas dati – par 2019.gadu. Savukārt pieteicēju uzskats, ka bija jāveic īpaši trokšņu mērījumi karjeru darbības sezonā (no maija līdz septembrim), neizriet no noteikumos Nr.16 paredzētā. Līdz ar to nav pamata konstatēt novērtējuma ziņojuma neatbilstības šādā aspektā.

Savukārt attiecībā uz pieteicēju pausto, ka būtu bijis nepieciešams veikt trokšņa līmeņa mērījumus karjeram piegulošo vai tuvo nekustamo īpašumu teritorijā, norādāms, ka atbilstoši biroja atzinuma 6.4.4.22.punkta „e" apakšpunktam argumentētu sūdzību saņemšanas gadījumā šādi mērījumi patiešām ir veicami. Atkarībā no to rezultātiem lemjams par papildu pasākumu, tostarp paredzētās darbības nosacījumu un ierobežojumu nepieciešamību. Tādējādi biroja atzinumā ir noteiktas prasības trokšņa robežlielumu pārsniegšanas gadījumā, lai nodrošinātu privātpersonu tiesību aizsardzību.

[4.5] Pieteicēji plaši argumentējuši paredzētās darbības negatīvo ietekmi uz pazemes ūdeņu režīma izmaiņām un viensētu ūdensapgādes traucējumiem. Tostarp pieteicēji pauduši satraukumu, ka novērtējuma ziņojumā un biroja atzinumā paredzētie ietekmes mazināšanas pasākumi varētu nebūt pietiekami.

Atbilstoši Novērtējuma likuma 20.panta desmitajai daļai biroja atzinumā var tikt norādīti nosacījumi, ar kādiem paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama, un kuros var ietvert arī prasības ietekmes uz vidi monitoringam. Pamatojoties uz minēto likuma normu, biroja atzinumā ir ietverts nosacījums trešajai personai izstrādāt monitoringa sistēmu un nodrošināt monitoringa veikšanu. Monitoringam jāaptver gan pazemes ūdens līmeņa, gan ietekmes uz ūdensapgādi un ūdens kvalitāti uzraudzība un kontrole. Precīzi monitoringa nosacījumi vietas urbumu izvietojumam un paraugu ņemšanai, to biežumam izstrādājami derīgo izrakteņu ieguves projekta un monitoringa programmas stadijā. Šajā stadijā nosacījumi ir jāprecizē, ņemot vērā prasības,

kas izriet no novērtējuma ziņojuma rezultāta. Pirmkārt, jāveic atsūknētā ūdens apjoma uzskaite un kvalitātes mērījumi pirms novadīšanas meliorācijas grāvī un Urgas upē; novadāmā ūdens kvalitātes noteikšanā nosakāma vismaz suspendēto vielu koncentrācija un temperatūra. Otrkārt, pazemes ūdens monitorings uzsākams jau pirms derīgo izrakteņu ieguves uzsākšanas, kur nepieciešams – nodrošinot arī papildus pazemes ūdens novērojumu urbuma tīkla ierīkošanu. Treškārt, monitoringa programmai jāaptver sistēma un nosacījumi ūdens līmeņu un ūdens kvalitātes savlaicīgai uzraudzībai, lai varētu kontrolēt, kāda ir ietekme uz potenciāli riska viensētu ūdensapgādi (akām); ūdens līmeņa vai tā kvalitātes būtiska pazemināuma gadījumā jānodrošina alternatīvi risinājumi viensētu ūdensapgādei. Ceturtkārt, jāveic monitoringa rezultātu izvērtējums, visi monitoringa rezultāti un to izvērtējums jāiesniedz arī dienestam un pašvaldībai, atkarībā no monitoringa un izvērtējuma rezultātiem jālemj par papildu pasākumiem, tajā skaitā paredzētās darbības realizācijas nosacījumu un ierobežojumu nepieciešamību.

Pārsūdzētais lēmums konceptuāli akceptē paredzēto darbību, vienlaikus kā nosacījumu izvirzot iepriekš minēto darbību veikšanu. Tas nozīmē, ka derīgo izrakteņu ieguve nevar tikt uzsākta, iekams netiks izstrādāta monitoringa programma ūdens līmeņu un ūdens kvalitātes uzraudzībai un veikts tās rezultātu izvērtējums. Konstatējot apstākļus, kas liecinātu par to, ka atradnes izstrādes laikā ūdens līmeņu zemākās pieļaujamās robežvērtības varētu tikt pārsniegtas, paredzētā darbība nebūtu pieļaujama līdz noteiktu pasākumu izplānošanai un ieviešanai.

[4.6] Nav pamatots pieteicēju arguments, ka nav tikusi vērtēta jau esošo karjeru summārā ietekme uz apkārtējo vidi un gruntsūdens līmeņa pazemināšanos karjeru darbības ietekmes zonās un depresijas piltuves veidošanās un tās ietekme uz vidi. No biroja atzinuma izriet tieši pretējais – birojs secinājis, ka novērtējuma ziņojumā veiktā matemātiskā modelēšana ļauj novērtēt, kādās platībās un apjomā ar paredzēto darbību sagaidāma ietekme depresijas piltuves areālā. Izmantotie dati ir atzīstami par pietiekošiem, tomēr, saprotot, ka nav reāli iegūt pilnīgu un ticamu informāciju par visiem būtiskajiem ģeoloģiskajiem un hidroģeoloģiskajiem apstākļiem, birojs pieļāvis, ka ūdensapgādes apgrūtinājumi vairāku viensētu ūdensapgādes avotos (ūdensieguves urbumi, akas, spices) ir iespējami. Tieši tādēļ arī ir ticis ietverts nosacījums monitoringa programmas izstrādei un attiecīgo urbumu ierīkošanai. Tāpat birojs norādījis, ka trešajai personai ir jābūt gatavai veikt darbības, kas nodrošinātu sākotnējā ūdens līmeņa atjaunošanos un ka trešā persona ir apņēmusies veikt pasākumus, lai nepasliktinātu derīgo izrakteņu izstrādes depresijas piltuves zonā esošo māju ūdensapgādi.

[4.7] Novērtējuma ziņojumā norādīts, ka attiecībā uz iespējamo ietekmi – ūdens līmeņa pazemināšanos akās atradnei tuvumā novietotajās viensētās – ir paredzēts, ka gadījumā, ja tiks konstatēts, ka monitoringa urbumos ir krasas ūdens līmeņu izmaiņas un ka tiek ietekmēti aku ūdens līmeņi tieši atradnes „Granāti" darbības rezultātā, konkrētās akas īpašniekam tiks piedāvāts alternatīvs ūdensapgādes avots; līdz alternatīva ūdensapgādes avota izveidei attiecīgo māju tuvumā tiks uzstādīta ūdens tvertne īslaicīgai iedzīvotāju apgādei ar dzeramo ūdeni (panākta mutiska vienošanās ar Ogres novada pašvaldības aģentūru „Ogres komunikācijas").

Ūdenstvertnes uzstādīšana tuvumā mājām īslaicīgai apgādei ar dzeramo ūdeni nenozīmē, ka gadījumā, ja tiek skarta lielāka teritorija, tad tā ir tikai viena ūdenstvertne astoņu kvadrātkilometru rādiusā, kā to norāda pieteicēji. Turklāt norādāms, ka ūdenstvertnes uzstādīšana būtu uzskatāma par rīcību ārkārtas situācijā. Lai šādu ārkārtas situāciju nepieļautu, biroja atzinumā arī ir tikuši paredzēti vairāki iepriekš uzskaitītie preventīvie pasākumi, tostarp jāveic monitoringa rezultātu izvērtējums, kas jāiesniedz arī dienestā un pašvaldībā; atkarībā no monitoringa un izvērtējuma rezultātiem lemjams par papildu pasākumiem, tajā skaitā paredzētās darbības jaunu nosacījumu un ierobežojumu nepieciešamību.

Ir visai maz ticama iespēja, ka, ieviešot monitoringa sistēmu un tās rezultātu izvērtēšanas gaitā nekonstatējot riskus pēkšņam ūdens līmeņa kritumam, ar šādu situāciju tomēr nāktos saskarties. Tomēr arī tādā gadījumā, ja notiktu neparedzēts un straujš ūdens līmeņa kritums akās un ja trešā persona nenodrošinātu attiecīgajiem iedzīvotājiem alternatīvu ūdensapgādes avotu vai ūdens tvertnes īslaicīgai iedzīvotāju apgādei ar dzeramo ūdeni, papildus paredzētās darbības ierobežojumu (aizliegumu) noteikšanai no attiecīgo institūciju puses pašvaldībai būtu iespēja izmantot trešās personas iemaksāto drošības naudu, lai iedzīvotājus maksimāli ātri nodrošinātu ar nepieciešamo ūdeni.

[4.8] Pieteicēji nepamatoti uzskata, ka novērtējuma ziņojumā un biroja atzinumā nav norādīts karjera ieguves dziļums, kas ir būtisks nosacījums, lai veiktu visus summāros aprēķinus. Novērtējuma ziņojuma 2.7.nodaļā ir norādīts, ka derīgo izrakteņu atradnes „Granāti" zemes reljefs ir nelīdzens, atrodoties 21,7–33,2 metru virs jūras līmeņa robežās. Savukārt novērtējuma ziņojuma 28.pielikumā norādīts, ka derīgā izrakteņa pamatne atrodas 8,2–18 metru virs jūras līmeņa robežās un ka izstrādes dziļums tiks noteikts derīgo izrakteņu ieguves projektā, kas tiks saskaņots ar dienestu. Turklāt novērtējuma ziņojuma 30.pielikumā attēlots atradnes ģeoloģiski-tehniskais šķērsgriezums, kurā uz vertikālas ass attēloti metri virs jūras līmeņa, savukārt zemāk norādīti veikto urbumu dziļumi. Izpētot minēto attēlu, redzams, ka derīgā dolomīta slāņkopa sasniedz 8,5 metru virs jūras līmeņa atzīmi. Pretēji pieteicēju puses viedoklim, novērtējuma ziņojumā nav pieļauta kļūda derīgā dolomīta slāņkopas dziļuma norādē. Turklāt, kā jau minēts, precīzs izstrādes dziļums tiks noteikts derīgo izrakteņu ieguves projektā, kas saskaņojams ar dienestu.

[4.9] Novērtējuma ziņojuma 12. pielikumā ir sniegta informācija par apkārtējām ūdens ņemšanas vietām, kurās veikta viensētas aku un urbumu apsekošana. Uz pieteicēju paustajam iebildumam par konkrētu īpašumu neietveršanu apsekošanas datos norādāms, ka izpētes programma neparedzēja ikvienas paredzētās darbības teritorijas apkārtnē esošas ūdens ņemšanas vietas apsekošanu. Turklāt biroja atzinumā ir ietverti nosacījumi par monitoringa programmas izstrādi un attiecīgu urbumu ierīkošanu.

[4.10] Pretēji pieteicēju norādītajam, *Natura 2000* teritoriju atrašanās paredzētās darbības tuvumā pati par sevi neizslēdz derīgo izrakteņu iegūšanu no zemes dzīlēm. No biroja atzinuma izriet, ka būtiskas biotopus apdraudošas ietekmes nav konstatētas.

[4.11] Pieteicēji nepamatoti uzskata, ka novērtējuma ziņojumā izdarīto secinājumu pareizību liek apšaubīt tas, ka nav norādīts, kurš tieši speciālists ir sagatavojis katras attiecīgās ietekmes vērtējumu.

Izpētes programmas II nodaļas 3.5.punktā noteikts, ka ziņojumā jāietver to speciālistu saraksts (norādot izglītību), kuri sagatavojuši attiecīgo paredzētās darbības ietekmju vērtējumu. Šī prasība neparedz, ka sarakstā būtu jāuzrāda, kurš speciālists ir vērtējis konkrēto ietekmi. Attiecīgos speciālistus var identificēt pēc viņu kompetences jomas un kvalifikācijas. Speciālistu saraksts attiecināms uz visu novērtējuma ziņojumu, nevis uz katras ietekmes vērtējumu atsevišķi.

Novērtējuma ziņojumu sagatavojušo ekspertu saraksts un to izglītība, sertifikātu numuri norādīti novērtējuma ziņojuma 5.lapā. No minētā saraksta ir secināms, ka speciālistu kvalifikācija un iegūtās zināšanas atbilst novērtējuma ziņojumā novērtētajām ietekmēm.

[4.12] Pamatojot savus iebildumus pret novērtējuma ziņojumu un biroja atzinumu, pieteicēji atsaukušies uz ģeoloģijas zinātņu doktora /pers. K/ viedokli.

Iepazīstoties ar /pers. K/ 2018.gada 17.novembra, 2020.gada 20.decembra, 2021.gada 6.jūlija, 2022.gada 15.marta atzinumiem, kā arī 2022.gada 20.aprīļa sūdzību, kas adresēta Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai, birojam, pašvaldībai un domes deputātiem, konstatējams, ka tie pamatā satur viedokli par novērtējuma ziņojumā izmantoto datu nepietiekamību un tajā izdarītajiem gala secinājumiem.

Alternatīvs viedoklis par to, kā pareizi būtu iegūstama un apkopojama nepieciešamā informācija un kā būtu veicami attiecīgo ietekmju vērtējumi, pats par sevi nepamato to, ka paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējums veikts nepareizi.

Minētajos atzinumos un sūdzībā paustais viedoklis arī nesniedz pamatotu vērtējumu biroja atzinumā noteiktajam nosacījumam paredzētās darbības īstenošanai – pazemes ūdens un gruntsūdens līmeņu monitoringa programmas ieviešanai, bez kuras paredzētās darbības uzsākšana nav atļauta. Proti, vai nozares speciālista ieskatā šādas monitoringa programmas ieviešana ļautu novērst datu nepietiekamību, ar kuru būtībā ir tikusi pamatota kritika paredzētās darbības realizācijai.

[4.13] Apkopojot secināto, atzīstams, ka birojs ir pienācīgi izvērtējis novērtējuma ziņojuma atbilstību izpētes programmai un normatīvo aktu prasībām. Birojs atbilstoši Novērtējuma likuma 20.panta desmitajai daļai norādījis nosacījumus, ar kādiem paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama, attiecībā uz hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņu ietekmi ietverot arī prasību monitoringa sistēmas izstrādāšanai, kas aptvertu gan pazemes ūdens līmeņu, gan ietekmes uz ūdensapgādi un ūdens kvalitāti uzraudzību un veikšanu.

Biroja atzinumā nav konstatējamas kļūdas, kas liktu nonākt pie slēdziena, ka novērtējuma ziņojumā nav tikuši identificēti visi ietekmes uz vidi faktori un ka pastāvētu paredzēto darbību pilnībā aizliedzoši apstākļi. Līdz ar to biroja atzinums ir atzīstams par tiesisku.

[4.14] Pieteicēji uzskata, ka pārsūdzētais lēmums ir prettiesisks, jo tajā nav līdzsvaroti ekonomiskie, vides un sociālie aspekti, bet ir nepamatoti dota priekšroka trešās personas saimnieciskajām interesēm.

Vispirms atgādināms, ka derīgo izrakteņu ieguve konkrētajā vietā ir atzīta par pieļaujamu teritorijas plānošanas dokumentā – Apbūves noteikumos. Tas nozīmē, ka vispārīgās ietekmes ir izsvērtas un dažādās intereses ir samērotas teritorijas plānošanas procesā.

Otrkārt, birojs nav identificējis paredzēto darbību pilnībā aizliedzošus faktorus un ir noteicis trešajai personai saistošas prasības, kas jāievēro, īstenojot paredzēto darbību.

Derīgo izrakteņu ieguve ir viens no īpašnieka īpašuma tiesību īstenošanas veidiem, tādēļ īpašuma tiesību izmantošana attiecīgajā veidā ierobežojama vien konkrētu, ar tiesību normām aizsargāto tiesību nodrošināšanai. Vispārīgi iebildumi, nepatika pret kārtējo dolomīta un smilts ieguves karjeru, papildu neērtībām, bažas par pieļaujamo piesārņojuma robežvērtību iespējamo pārsniegšanu, īstenojot paredzēto darbību, šādu aizsargājamu interesi nepamato.

Dome papildus biroja atzinumā noteiktajiem ierobežojumiem ir paredzējusi vēl vairākus citus nosacījumus, tostarp aizliegumu pielietot spridzināšanas metodi u.c. Šie nosacījumi arī ir papildus vērsti uz konfliktējošo interešu samērošanu. Proti, aizliegums pielietot spridzināšanu novērš iedzīvotāju paustās bažas par spridzināšanas radīto vibrāciju iespējamo ietekmi uz gāzes apgādes cauruļvadu sistēmu, ūdens monitoringa sistēmas ieviešana dotu iespēju savlaicīgi paredzēt iespējamos riskus ūdensapgādei, drošības naudas iemaksa nodrošinātu izdevumus ārkārtējos ūdensapgādes zuduma apstākļos, līguma noslēgšana par derīgo izrakteņu transportēšanas maršrutiem un ierobežojuma noteikšana atradnes darba laikam mazinātu negatīvo troksņu ietekmi, pienākums izveidot aizsargvalni arīdzan vērsts uz troksni, kā arī putekļu izdalījumu ietekmes mazināšanu.

Nevar piekrist pieteicēju pozīcijai, kas būtībā pieprasa paredzētās darbības nepieļaušanu nekādos apstākļos. Tiesas ieskatā šāda pozīcija ir kategoriska, tā nav vērsta uz saprātīga kompromisa risinājumu.

[4.15] Pieteicēji kritiski vērtē novērtējuma ziņojumā ietvertos secinājumus attiecībā uz paredzētās darbības sociālekonomisko ietekmi, kas balstīti SIA „Apogs" pēc trešās personas pasūtījuma 2021.gadā veiktajā pētījumā. Tajā secināts, ka paredzētās darbības īstenošanas sociālekonomiskie ieguvumi pārsniegs sociālekonomiskās izmaksas, līdz ar to projekts nesīs labumu pašvaldībai un tās iedzīvotājiem. Pieteicēju ieskatā sociālekonomisko ieguvumu aprēķinā nav tikusi izmantota pareiza metodika. Pašvaldībai līdz ar tās iedzīvotāju īpašumu vērtības krišanos tikšot nodarīti zaudējumi, kuru apmērs pārsniegšot aprēķinātos ieguvumus.

Minētajā pētījumā sociālekonomiskajās izmaksās tika ņemta vērā tikai plānotā karjera tuvumā esošo īpašumu vērtības krišanās, pieņemot, ka primārajai dzīvesvietai izmantotajam nekustamajam īpašumam, kas atrodas līdz 1 km attālumā no karjera, vērtība varētu samazināties par aptuveni 30 procentiem, 1–2 km attālumā – par 13–30 procentiem, bet 3–5 km attālumā – par 4–7 procentiem. Tiesai nav pamata uzskatīt, ka šāda pieeja sociālekonomisko izmaksu aprēķinā būtu bijusi acīmredzami aplama. Tiesai cilvēciski ir saprotama plānotā karjera tuvumā esošo nekustamo īpašumu īpašnieku vilšanās par radušos situāciju, taču interešu saskaņotība nevar tikt aplūkota tikai no vienas ieinteresētās puses subjektīvā skatpunkta.

[4.16] Pieteicēju ieskatā pārsūdzētā lēmuma pieņemšanā nav ticis ņemts vērā iedzīvotāju viedoklis – 751 personas paraksts pret paredzētās darbības akceptēšanu. Tomēr tiesību normas nenosaka pašvaldībai pienākumu pieņemt lēmumu neakceptēt paredzēto darbību, ja ievērojama daļa iedzīvotāju vai pat tās vairākums to neatbalsta. Noteicošais kritērijs, lai atzītu, ka sabiedrība ir tikusi uzklausīta, ir tas, vai izteiktie viedokļi tikuši apspriesti un taisnīgi novērtēti. No pārsūdzētā lēmuma un citiem lietas materiāliem izriet, ka dome izteiktos viedokļus ir pieņēmusi zināšanai un apkopojusi, tie ir tikuši apspriesti un par tiem ir sniegts viedoklis. Dome ir argumentējusi, ka trešās personas plānotā darbība nesīs ne tikai negatīvās ietekmes, bet arī pozitīvu pienesumu ekonomikai, izveidojot jaunu materiālo vērtību ražošanas objektu, darbavietas, tādējādi maksājamo nodokļu veidā radot ieguldījumu sabiedrībai gan vietējā, gan visas valsts mērogā. Tiesas vērtējumā tieši tas, ka pārsūdzētajā lēmumā ir noteikta vesela virkne nosacījumu, kas jāizpilda trešajai personai, lai tai būtu iespēja uzsākt paredzētās darbības īstenošanu, uzskatāmi liecina par to, ka šādu saprātīgu kompromisu dome ir centusies panākt. Tādējādi nav pamata atzīt, ka dome pārsūdzētā lēmuma pieņemšanā būtu ignorējusi sabiedrības viedokli un nebūtu centusies samierināt pretējās intereses.

[4.17] Pieteikumos norādīts, ka prognozējamie zaudējumi iedzīvotājiem gruntsūdens līmeņa pazemināšanās rezultātā var ievērojami pārsniegt 100 000 *euro* apmēru, ko saskaņā ar pašvaldības un trešās personas starpā noslēgto līgumu paredzēts novirzīt potenciālo zaudējumu segšanai.

Tomēr minētais arguments nepamato pārsūdzētā lēmuma prettiesiskumu. Pirmkārt, šāda līguma noslēgšana nav paredzēta kā obligāta normatīvajos aktos. Tā ir bijusi trešās personas iniciatīva, un konkrētajos apstākļos tā ir kalpojusi kā līdzeklis interešu līdzsvarošanai. Otrkārt, pieteicēji nav norādījuši, ka pašvaldībai būtu bijis darīts zināms alternatīvs viedoklis, kas ar atbilstošiem pierādījumiem pamatotu, piemēram, to, ka minētais drošības naudas apmērs ir nepietiekams, vai ka šāds līdzeklis pats par sevi būtu nepiemērots konfliktējošo interešu samierināšanai. Treškārt, ir jāpiekrīt domes un trešās personas minētajam, ka jautājums par drošības naudas iemaksai nepieciešamo finanšu līdzekļu izcelsmi un trešās personas pilnvarotās personas reputāciju raksturojošiem apstākļiem nav aplūkojams pārsūdzētā lēmuma tiesiskuma pārbaudes ietvaros.

[4.18] Pieteicēji uzskata, ka ar paredzēto darbību tiks pārkāptas likumā „Par zemes dzīlēm" 3.panta pirmajā daļā minētās tiesības, kas paredz, ka zemes dzīles un visi derīgie izrakteņi, kas tajā atrodas, pieder zemes īpašniekam. Proti, bez īpašnieku piekrišanas plānotajā pazemes ūdens atsūknēšanas procesā pazemes ūdens tiks atsūknēts citstarp no karjeram blakus esošo īpašumu teritorijām, tādējādi būtiski samazinot attiecīgo īpašumu pazemes ūdens resursus.

Pieteicēji nepamatoti atsaucas uz minēto likuma normu, jo ar paredzēto darbību netiek plānots iegūt pieteicēju īpašumos esošos ūdens resursus, tos atsūknējot. Veicot derīgo izrakteņu ieguvi, tiks ietekmēts pazemes ūdeņu līmenis karjera apkārtnes teritorijā. Šajā gadījumā ir jāņem vērā Civillikuma 1108.pants, kas noteic, ka ūdeņi, kas stiepjas cauri vai piekļaujas dažādu īpašnieku zemes gabaliem, ir viņu kopīpašums, un katram no viņiem ir tiesība lietot to ūdeņu daļu, kura stiepjas cauri vai piekļaujas viņa zemei. Atbilstoši šai likuma normai katram no īpašniekam, kura zemesgabalam cauri plūst pazemes ūdeņi, ir tiesības tos lietot. Atsūknējot ūdeni paredzētās darbības teritorijā, netiks iegūts resurss, kas atrodas citu personu īpašumā.

[4.19] Apkopojot visu iepriekš secināto, atzīstams, ka pašvaldība, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, bija vispusīgi izvērtējusi lietas apstākļus, ievērojot novērtējuma ziņojumā un biroja atzinumā konstatēto, uzklausījusi ieinteresēto pušu viedokļus un samērīgi līdzsvarojusi trešās personas interesi veikt paredzēto darbību un sabiedrības vēlmi gūt no tās sociāli ekonomisku labumu ar tiesībām uz dzīvi labvēlīgā vidē. Ņemot vērā minēto, pārsūdzētais lēmums ir tiesisks.

[5] Pieteicēji /pers. A/, /pers. B/, /pers. D/, /pers. E/, /pers. G/, /pers. H/ un biedrība /nosaukums/ iesniedza apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas spriedumu.

Apelācijas sūdzība pamatota ar pieteikumā minētajiem argumentiem, norādot, ka pirmās instances tiesa tos nav izvērtējusi vai ir novērtējusi

nepareizi. Papildus norādīti turpmāk minētie argumenti.

[5.1] Uzņēmums *ELLE* atradās interešu konfliktā, jo izpēti veica pēc trešās personas pasūtījuma.

[5.2] Novērtējuma ziņojuma otrā sabiedriskā apspriešana tika organizēta attālināti un darba dienā no plkst.16.00 līdz 18.00, faktiski liedzot iedzīvotājiem tajā piedalīties, jo viņi noteiktajā laikā atradās savās darba vietās vai ceļā no darba uz mājām. Daudzi sabiedriskās apspriešanas laikā izteiktie ierosinājumi un iebildumi ir ignorēti.

[5.3] SIA „Apogs" veiktie sociālekonomiskie aprēķini vērtējami kritiski, jo nav sagatavoti saskaņā ar Eiropas Savienībā pieņemto sociālekonomisko aprēķinu metodiku, kas paredz diskontēšanas metodes piemērošanu.

[5.4] Paredzētā darbība atrodas tuvāk kā 200 metrus no pieteicējas /pers. G/ dzīvojamās mājas. Tas ir pretēji Apbūves noteikumu 143.2.punktam. Šo neatbilstību neattaisno minēto noteikumu 804.punkts, jo tas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai – Ministru kabineta 2013.gada 30.aprīļa noteikumu Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr.240) 144.1. un 144.3.apakšpunktam.

[6] Dome, birojs un trešā persona rakstveida paskaidrojumos apelācijas sūdzību neatzina. Pieteicēji papildu rakstveida paskaidrojumos papildus argumentēja pieteikumā un apelācijas sūdzībā minētos jautājumus.

[7] Administratīvā apgabaltiesa tiesas sēdē uzklausīja procesa dalībnieku un ģeoloģijas speciālista /pers. K/ mutvārdu paskaidrojumus.

Speciālists /pers. K/ mutvārdu paskaidrojumos norādīja, ka novērtējuma ziņojuma sagatavošanā izmantotie dati nav pietiekami, lai spriestu par paredzētās darbības iespējamo ietekmi, jo sevišķi ietekmi uz ūdens līmeni.

Pieteicēji mutvārdu paskaidrojumos, kā arī pēc tiesas sēdes iesniegtajos papildu rakstveida paskaidrojumos norādīja uz pieteikumā un apelācijas sūdzībā minētajiem argumentiem, tos papildus izvēršot un detalizējot. Pieteicēju paskaidrojumos izteikti domnēja bažas par paredzētās darbības ietekmi uz ūdens līmeni apkārtnes iedzīvotāju ūdensapgādes urbumos un dīķos, kā arī viņu dzīves kvalitāti un saimnieciskās darbības iespējām savos īpašumos. Pieteicēji izteikti bažījās, ka trešās personas iemaksātā drošības nauda un plānotie pasākumi pagaidu nodrošināšanai ar ūdeni, ja urbumos pazudīs ūdens, nesniedz pieteicējiem pietiekamas un uzticamas garantijas.

Domes, biroja un trešās personas pārstāvji mutvārdu paskaidrojumos, kā arī minētie procesa dalībnieki papildu rakstveida paskaidrojumos pēc tiesas sēdes norādīja, ka paredzētās darbības iespējamās ietekmes ir izvērtētas un tai izvirzītie nosacījumi garantē, ka iedzīvotājiem netiks nodarīts būtisks kaitējums.

Motīvu daļa

[8] Izvērtējusi procesa dalībnieku argumentus un lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

Pirmās instances tiesa ir identificējusi visus lietas izspriešanā būtiskos jautājumus un pienācīgi tos izvērtējusi, pamatoti atzīstot, ka pārsūdzētais lēmums kā dažādu un pat izteikti pretēju interešu sabalansēšanas rezultāts ir tiesisks. Pirmās instances tiesas sprieduma pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tāpēc apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas tam, argumentāciju neatkārtojot.

Pieteicēji apelācijas instancē nav izvirzījuši pēc būtības jaunus argumentus, kas jau nebūtu bijuši izteikti pirmās instances tiesā. No apelācijas sūdzības redzams, ka pieteicēji kategoriski nepiekrīt pirmās instances tiesas vērtējumam par lietas apstākļiem un iznākumu. Tomēr apgabaltiesai nākas atzīt, ka pirmās instances tiesas secinājumi atbilst tiesību normām un pierādījumiem.

[9] Lai gan pieteicēji izvirzījuši virkni iebildumu pret paredzēto darbību (un pirmās instances tiesa tos ir pienācīgi izvērtējusi), tomēr, kā izriet no tiesas sēdē sniegtajiem pieteicēju mutvārdu paskaidrojumiem, centrālais un galvenais pieteicēju iebildums un bažu avots ir par iespējamo ūdens līmeņa pazeminājumu apkārtnes māju ūdensapgādes urbumos un akās, arī dīķos.

Pieteicēju bažas ir saprotamas. Tomēr jāatzīst, ka novērtējuma ziņojumā, biroja atzinumā, pārsūdzētajā lēmumā tās ir sadzirdētas un paredzētajai darbībai ir izvirzīti nosacījumi, kas kopumā vērsti uz to, lai nodrošinātu, ka pieteicēju ūdensapgādes urbumos nav gaidāms straujš un būtisks ūdens līmeņa kritums. Pirmās instances tiesas spriedumā tas ir konstatēts un novērtēts.

Proti, vispirms jau novērtējuma ziņojumā ir veikta modelēšana un prognozētas iespējamās pazemes ūdens līmeņa izmaiņas. Biroja atzinumā, atzīstot, ka šie dati (matemātiskā modelēšana) var nebūt pietiekami precīzi, trešajai personai ir izvirzīts nosacījums izstrādāt un īstenot detalizētu ūdenslīmeņa monitoringa programmu, kas ļautu laikus pamanīt paredzētās darbības izraisītu ūdens līmeņa pazeminājumu un atbilstoši reaģēt. Prasība trešajai personai veikt papildus ūdens monitoringu pēc būtības novērš pieteicēju un ģeoloģijas speciālista /pers. K/ paustās bažas, ka novērtējuma ziņojuma sagatavošanā izmantotie dati nav pietiekami, lai pārliecinoši prognozētu paredzētās darbības ietekmi uz apkārtnes ūdens līmeni. Šāda monitoringa veikšana garantē, ka ūdens līmenis nevar kristies nepamanīti, turklāt nav iespējams, ka ūdens līmeņa kritums karjera darbības dēļ varētu būt straujš, jo to var izraisīt vienīgi ūdens atsūknēšana no karjera zonas, kas ir pakāpenisks process. Līdz ar to monitoringa sistēma noteikti ļaus laikus pamanīt ūdens līmeņa izmaiņas un atbilstoši reaģēt, proti, veikt ūdens līmeņa pārmērīgas krišanās novēršanai nepieciešamās izmaiņas pārsūdzētajā darbībā. Būtiski, ka monitoringa veikšana un tā rezultātu izvērtēšana jāveic jau pirms karjera darbības uzsākšanas, kā arī jāturpina visā karjera darbības laikā. Tāpat būtiski, ka šo darbību uzraudzība ir valsts iestāžu (primāri – dienesta) kompetencē, tātad nav atstāta tikai trešās personas brīvam ieskatam. Šādos apstākļos pirmās instances tiesa pamatoti secinājusi, ka būtiska ūdens līmeņa krišanās pieteicēju ūdensapgādes urbumos nav prognozējama.

Novērtējuma ziņojumā ir modelēta arī plānotā trešās personas karjera un apkārtnē esošo karjeru summārā ietekme uz hidroloģisko režīmu. Tādējādi nav pamatoti pieteicēju iebildumi, ka nav vērtēta paredzētās darbības kumulatīvā ietekme. Turklāt monitoringa sistēma, kuras izveide, kā jau minēts, ir paredzētās darbības priekšnoteikums, ļaus noteikt, kāds ir pazemes ūdens līmenis pirms paredzētās darbības veikšanas (kāds tas ir esošo apstākļu, tostarp jau darbojošos karjeru ietekmē) un kā tas izmainās paredzētās darbības ietekmē. Līdz ar to monitoringa sistēma ļaus novērot paredzētās darbības reālo ietekmi uz faktisko pazemes ūdens līmeni.

Ja nu tomēr (kas minēto iemeslu dēļ ir maz ticams) paredzētās darbības veikšana izraisītu būtisku ūdens līmeņa kritumu pieteicēju ūdensapgādes urbumos un akās, pārsūdzētajā lēmumā ir izvirzīts papildu nosacījums trešajai personai noslēgt līgumu par pagaidu ūdensapgādes risinājuma nodrošināšanu un iemaksāt drošības naudu. Pirmās instances tiesa ir izvērtējusi pieteicēju iebildumus pret šo nosacījumu un pamatoti atzinusi, ka tā ir papildu garantija iedzīvotājiem, kas vērsta uz iesaistīto interešu saskaņošanu. Pirmās instances tiesa arī ir atbildējusi uz pieteicēju būtiskajiem saturiskajiem iebildumiem pret šo nosacījumu un pamatoti norādījusi, ka ūdensapgādes pārtraukuma gadījumā tiks izveidotas tik daudzas pagaidu ūdens ņemšanas vietas, cik būs nepieciešams (nevis notikti tikai viena, kā bažījas pieteicēji), kā arī iespēju pierādīt, ka ūdens pazudis trešās personas karjera darbības rezultātā, nodrošinās jau minētā monitoringa sistēma, kuras izveide ir viens no paredzētās darbības uzsākšanas nosacījumiem.

Lietā redzams, ka tiesvedības gaitā ir noslēgts attiecīgs līgums starp pašvaldību un trešo personu. Lai gan pieteicēji ir izteikuši iebildumus pret to, ka

nav bijuši pietiekami iesaistīti līguma noslēgšanas procesā, kā arī pret līguma saturu, tomēr līguma saistības saturiski atbilst pārsūdzētajā lēmumā izvirzītajām prasībām, kuras, kā jau minēts, ir vērstas uz dažādo interešu samērīgu saskaņošanu, sniedzot papildu garantiju iedzīvotājiem ūdensapgādes pārtraukuma gadījumā.

[10] Pieteicēji būtisku uzsvaru likuši uz ģeoloģijas zinātņu doktora /pers. K/ atzinumos pausto kritiku par novērtējuma ziņojumu. Pēc pieteicēju lūguma apgabaltiesa papildus uzklausīja /pers. K/ kā ģeoloģijas speciālista paskaidrojumus tiesas sēdē. Apgabaltiesa atzīst, ka ģeoloģijas zinātņu doktors /pers. K/ kā rakstveida atzinumos, tā mutvārdu paskaidrojumos tiesas sēdē pamatā ir paudis viedokli, kā arī ieteikumus tam, kā pareizi būtu iegūstama un apkopojama nepieciešamā informācija, kā arī tam, kā būtu veicami attiecīgo ietekmju vērtējumi. Taču, kā jau pareizi novērtējusi pirmās instances tiesa, alternatīvs viedoklis nepamato to, ka paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējums kopumā būtu veikts nepareizi un to nevarētu akceptēt. /pers. K/ tiesas sēdē neapstrīdēja novērtējuma ziņojumu sastādījušā speciālista kvalifikāciju un izvēlēto metožu zinātniski pamatoto raksturu, bet vienīgi norādīja, ka viņa profesionālais skatījums vairākos ar datu ieguvi un novērtējumu saistītos jautājumos ir citāds.

Turklāt, kā jau atzīmēja pirmās instances tiesa, ja arī ir kādas nepilnības datu ieguvē novērtējuma ziņojuma sastādīšanas stadijā, tad monitoringa sistēma, kura trešajai personai ir jāizveido, ja tā vēlas sākt izstrādāt karjeru, sniegs papildu datus.

[11] Nav pamatots pieteicēju arguments par to, ka paredzētās darbības vietas atrašanās tuvāk par 200 metriem no pieteicējas /pers. G/ dzīvojamās mājas ir pretrunā ar Apbūves noteikumu 143.2.apakšpunktu, kas noteic minimālos attālumus no derīgo izrakteņu ieguves vietām līdz dzīvojamai apbūvei. Ņemams vērā, ka atbilstoši Apbūves noteikumu 804.punktam Apbūves noteikumu 143.punkta prasības netiek piemērotas gadījumā, ja derīgo izrakteņu ieguve uzsākta piecu gadu laikā no Apbūves noteikumu spēkā stāšanās. Apbūves noteikumi pieņemti 2021.gada 27.janvārī, tādējādi pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas laikā to 143.punkta prasības atbilstoši to 804.punktam nebija piemērojamas.

Nav pamatots pieteicēju viedoklis, ka Apbūves noteikumu 804.punkts ir pretrunā ar noteikumu Nr.240 144.1. un 144.3.apašpunktu.

Noteikumu Nr.240 144.1. un 144.3.apašpunkts paredz, ka, plānojot tai skaitā derīgo izrakteņu ieguves vietas, teritorijas plānojumā, lokālplānojumā vai detālplānojumā paredz pasākumus šādu objektu ietekmes mazināšanai uz apkārtējām teritorijām, kā arī drošības attālumus līdz dzīvojamai un publiskai apbūvei, nosakot tajos teritorijas izmantošanas aprobežojumus.

Tādējādi Noteikumi Nr.240 nenosaka konkrētus pasākumus ietekmes mazināšanai vai konkrētus drošības attālumus līdz dzīvojamajai apbūvei, minēto atstājot pašvaldību ziņā.

Savukārt Apbūves noteikumu 804.punktā noteiktais pārejas periods līdzsvaro attiecīgo dzīvojamo ēku īpašnieku intereses ar to personu likumiskajām interesēm, kuru iepriekš iegūtās tiesības aizskar Apbūves noteikumu 143.2.apakšpunkts. Jauna regulējuma spēkā stāšanās laika noteikšana, lai saskaņotu visu skarto personu tiesības, ir būtisks tiesiskā regulējuma elements.

[12] Gan novērtējuma ziņojumu, gan papildu atzinumus par gaisa kvalitāti un trokšņu līmeni saistībā ar paredzēto darbību sastādījis uzņēmums *ELLE*. Pieteicēji apelācijas sūdzībā norādījuši, ka minētais uzņēmums atradies interešu konfliktā, jo izpēti veicis pēc trešās personas pasūtījuma. Tomēr tas, ka izpēti apmaksā persona, kura ir ieinteresēta veikt piesārņojošo darbību, ir vispārēja prakse un pats par sevi nedod pamatu apšaubīt izpētes rezultātu. Uzņēmuma *ELLE* sastādīto novērtējuma ziņojumu un atzinumus savas kompetences ietvaros ir izvērtējis birojs, dienests un dome, paužot arī kritisku vērtējumu atsevišķos aspektos un izvirzot paredzētajai darbībai papildu nosacījumus, tomēr apstāklis, ka darbi veikti pēc trešās personas pasūtījuma, nedod nekādu pamatu tos apšaubīt principā.

Pieteicēji apelācijas sūdzībā norādījuši, ka novērtējuma ziņojuma otrā sabiedriskā apspriešana tika organizēta iedzīvotājiem neizdevīgā laikā un formātā – darba dienas pēcpusdienā un attālināti. Apgabaltiesa šos pieteicēju iebildumus vērtē kā subjektīvus. Sabiedriskās apspriešanas laikā tika izteikti iedzīvotāju priekšlikumi, un, kā pamatoti konstatējusi pirmās instances tiesa, tie ir izvērtēti. Tieši sabiedrības paustās bažas ir bijis par iemeslu papildu nosacījumu izvirzīšanai pārsūdzētajā lēmumā. Tādējādi sabiedrība kopumā ir bijusi iesaistīta ieceres apspriešanā. Pieteicējiem savus iebildumus ir bijusi iespēja izteikt arī tiesas procesā. Vienlaikus, kā arī pamatoti norādījusi pirmās instances tiesa, iedzīvotāju kategoriski iebildumi pret ieceri nav automātisks pamats to noteikti aizliegt. Ir jāmeklē un konkrētajā gadījumā ar biroja atzinumā un pārsūdzētajā lēmumā izvirzītajiem nosacījumiem ir sasniegts samērīgs līdzsvars starp iedzīvotāju un trešās personas tiesiskajām interesēm.

Pieteicēji norādījuši, ka SIA „Apogs" veiktie sociālekonomiskie aprēķini vērtējami kritiski, jo nav sagatavoti saskaņā ar Eiropas Savienībā pieņemto sociālekonomisko aprēķinu metodiku. Pieteicēji ir iesnieguši audita ziņojumu, kurā kritizēti veiktie aprēķini. Tomēr pieteicēji nav norādījuši nevienu tiesību normu, kas paredzētu viņu norādītās metodikas obligātu izmantošanu. Pieteicējiem ir alternatīvs redzējums uz to, kā būtu veicami sociālekonomiskie aprēķini un kādam ir jābūt šo aprēķinu rezultātam, taču, kā jau minēts iepriekš saistībā ar ģeoloģijas speciālista /pers. K/ argumentu vērtējumu, alternatīvs viedoklis nenozīmē, ka konkrētie aprēķini veikti nepareizi. Apgabaltiesa vēlreiz atzīmē, ka domei pārsūdzētā lēmuma pieņemšanā bija jāizsver un jāsamēro konkurējošas intereses, un sociālekonomiskie aprēķini ir tikai viens no elementiem, kas kopsakarā ar citiem apstākļiem jānovērtē lēmumā par paredzēto darbību. Proti, arī atšķirīgs sociālekonomisko ietekmju vērtējums nebūtu automātisks pamats aizliegt paredzēto darbību. Kā jau minēts, pārsūdzētajā lēmumā, izvirzot nosacījumus pārsūdzētajai darbībai, ir meklēts līdzsvars starp dažādajām skartajām interesēm.

[13] Apgabaltiesa, līdzīgi kā pirmās instances tiesa, norāda, ka ir sniegusi atbildes uz tiem pieteicēju argumentiem, kurus uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa. Pirmās instances tiesas spriedumā un šajā spriedumā tieši neminētos pieteicēju argumentus apgabaltiesa uzskata par tādiem, kas, ievērojot jau pausto argumentāciju, nevar mainīt secinājumu, ka pārsūdzētajā lēmumā ir samērīgi līdzsvarotas trešās personas un apkārtnes iedzīvotāju tiesiskās intereses, tādējādi pārsūdzētais lēmums ir tiesisks.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/, /pers. B/, /pers. C/, /pers. D/, /pers. E/, /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/ un biedrības /nosaukums/ pieteikumu par Ogres novada pašvaldības domes 2022.gada 16.jūnija lēmuma Nr.13, 18.§ atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnesis	Tiesnese	Tiesnese
A.Dreimanis	K.Krastiņa	U.Mihailova